TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2004. gada 14. oktobrī *

Lieta C-340/02

par prasību sakarā ar valsts pienākumu neizpildi atbilstoši EKL 226. pantam, ko 2002. gada 24. septembrī cēla

Eiropas Kopienu Komisija, ko pārstāv M. Nolins [*M. Nolin*], pārstāvis, kas norādīja adresi Luksemburgā,

prasītāja,

pret

Francijas Republiku, ko pārstāv Ž. De Bergess [*G. de Bergues*], S. Paijē [*S. Pailler*] un D. Petraušs [*D. Petrausch*], pārstāvji,

atbildētāja.

* Tiesvedības valoda — franču.

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs P. Janns [*P. Jann*], tiesneši S. fon Bārs [*S. von Bahr*] un K. Šīmans [*K. Schiemann*] (referents),

ģenerāladvokāts L. A. Hēlhuds [*L. A. Geelhoed*],
sekretārs R. Grass [*R. Grass*],

ņemot vērā tiesneša referenta ziņojumu,

izvērtējusi lietas dalībnieku sniegtos apsvērumus,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus tiesas sēdē 2004. gada 11. martā,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Eiropas Kopienu Komisija ar savu prasības pieteikumu lūdz Tiesu atzīt, ka sakarā ar to, ka *Communauté urbaine du Mans* [Mānsas pašvaldība] (turpmāk tekstā — "*CUM*") piešķīra līgumu par izpēti, kura priekšmets tostarp ir atbalsts pasūtītājam sakarā ar Šoviņēras [*Chauviniére*] attīrīšanas stacijas projektu, nepublicējot paziņojumu par līgumu *Eiropas Kopienu Oficiālajā Vēstnesī*, Francijas Republika nav izpildījusi pienākumus, ko tai uzliek Padomes 1992. gada 18. jūnija Direktīva

92/50/EEK par procedūru koordinēšanu valsts pakalpojumu līgumu piešķiršanai (OV L 209, 1. lpp., turpmāk tekstā — "Direktīva") un jo īpaši tās 15. panta 2. punkts.

Atbilstošās tiesību normas

2 Direktīvas 7. panta 1. punktā noteikts:

"Šī direktīva attiecas uz valsts pakalpojumu līgumiem, kuru paredzamā vērtība bez PVN ir vismaz ECU 200 000."

3 Atbilstoši Direktīvas 8. pantam līgumus, kuru priekšmets ir tās I A pielikumā uzskaitītie pakalpojumi, piešķir saskaņā ar minētās direktīvas III līdz VI sadaļas noteikumiem.

4 Direktīvas 15. panta 2. punktā tās V sadaļā ar nosaukumu "Kopēji izsludināšanas noteikumi" noteikts:

"Līgumslēdzējas iestādes, kas vēlas piešķirt valsts pakalpojumu līgumus ar atklātu, slēgtu vai sarunu procedūru gadījumos, kas minēti 11. pantā, šo nodomu dara zināmu paziņojumā".

5 Ar 11. panta 3. punktu Direktīvas III sadaļā ar nosaukumu "Piešķiršanas procedūru izvēle un noteikumi, kas regulē projektu konkursus" tiek pieļauta atkāpe no iepriekšēja paziņojuma par līgumu publicēšanas pienākuma, nosakot:

"Šādos gadījumos līgumslēdzējas iestādes var piešķirt valsts pakalpojumu līgumus ar sarunu procedūru, iepriekš nepublicējot paziņojumu par līgumu:

[..]

c) ja attiecīgo līgumu slēdz pēc projektu konkursa un ja saskaņā ar attiecīgiem noteikumiem tas jāpiešķir konkursa uzvarētājam vai kādam no uzvarētājiem. Pēdējā minētā gadījumā visus uzvarētājus uzaicina piedalīties sarunās;

[..]."

6 Saskaņā ar Direktīvas 1. panta g) apakšpunkta nosacījumiem:

"[Šajā direktīvā] "projektu konkursi" ir tādas valstu procedūras, kas līgumslēdzējai iestādei dod iespēju iegūt plānu vai projektu, ko žūrija atzinusi par labāko konkursā ar godalgu piešķiršanu vai bez tās, galvenokārt teritoriālās plānošanas, pilsētplānošanas, arhitektūras un civilās celtniecības vai datu apstrādes jomā."

Fakti

7 *CUM* izziņoja vairākus uzaicinājumus uz konkursu par Šoviņēras attīrīšanas stacijas ierīkošanas darbu pakalpojumu sniegšanu.

8 Šim nolūkam tika noteikta darbu norise šādos trīs posmos:

— pirmais posms: iespējamības pētījums par Šoviņēras attīrīšanas stacijas ūdens attīrīšanas procesa atbilstību Eiropas vides normatīviem;

— otrais posms — līgums par izpēti: 1) atbalsta sniegšana pasūtītājam izstrādājot detālplānojumu, pamatojoties uz 1. posma rezultātā pieņemto risinājumu, 2) ietekmes uz vidi novērtējuma izstrāde, kas kopumā analizē projekta darbību ietekmi uz vidi un 3) atbalsta sniegšana pasūtītājam, izvērtējot procedūras ietvaros apstiprināto 3. posma priekšmetu veidojošos piedāvājumus;

— trešais posms: darbu izpilde un to realizācijas koncepcija.

9 Divi paziņojumi par līgumu tika publicēti *Oficiālajā Vēstnesī*, proti, viens — 1996. gada 30. novembrī, S sērija Nr. 233, un otrs — 1998. gada 10. decembrī, S sērija Nr. 239.

10 1996. gada 30. novembrī publicētais paziņojums par uzaicinājumu uz konkursu attiecās tikai uz ideju projektu konkursu par pirmajā posmā paredzēto iespējamības pētījumu. Šim ideju projektu konkursam bija paredzēta prēmija FRF 200 000 vērtībā katram no trim apstiprinātiem dalībniekiem, proti — par kopējo summu FRF 600 000.

11 Minētā paziņojuma 2. punktā bija arī paredzēts, ka kandidāts, kura risinājums tiks apstiprināts ideju projektu konkursa ietvaros par pirmo posmu "varēs tikt uzaicināts sadarboties savas idejas īstenošanā līguma par izpēti ietvaros, [tostarp] sniedzot atbalstu pasūtītājam", kā paredzēts otrā posma pirmajā un trešajā kārtā.

12 1998. gada 10. decembrī publicētais paziņojums attiecās uz trešo posmu.

Pirmstiesas procedūra

13 Ar 1999. gada 7. oktobra vēstuli Komisija aicināja Francijas iestādes tai darīt zināmus savus apsvērumus par nosacījumiem un noteikumiem, pamatojoties uz kuriem ir noritējuši uzaicinājumi uz konkursu.

14 Nesaņemot Francijas iestāžu oficiālu atbildi uz šo vēstuli, Komisija 2000. gada 3. augustā tām nosūtīja brīdinājuma vēstuli, izvirzot trīs iebildumus, attiecīgi — par Direktīvas 27. panta 2. punkta, 15. panta 2. punkta un 36. panta 1. punkta pārkāpumiem.

15 Ar 2000. gada 21. novembra vēstuli Francijas iestādes apstrīdēja visus Komisijas izvirzītos iebildumus. Uzskatot šo atbildi par neapmierinošu, Komisija ar 2001. gada 26. jūlija vēstuli nosūtīja argumentētu atzinumu, kurā tā atkārtoja šos pašus iebildumus.

16 Francijas iestādes uz šo argumentēto atzinumu atbildēja ar 2002. gada 4. februāra vēstuli. Tās atzina par pamatotu Komisijas izvirzīto pirmo un trešo iebildumu.

17 Pastāvot šādiem apstākļiem, Komisija nolēma celt šo prasību, kuras priekšmets aprobežojas ar argumentētajā atzinumā izvirzīto otro iebildumu.

Par prasību

Lietas dalībnieku argumenti

18 Komisija savā prasības pieteikumā apgalvo, ka otrā posma priekšmets — līgums par atbalsta sniegšanu pasūtītājam, kura summa sasniedz FRF 4 502 137,90, ir par pakalpojumiem, kas atšķiras no pakalpojumiem saistībā ar 1996. gada 30. novembrī izdoto paziņojumu attiecībā uz ideju projektu konkursu. Līdz ar to uz minēto līgumu attiecas prasība par publicēšanu un konkurences īstenošanu atbilstoši Direktīvas V un VI sadaļā minētajiem kopīgajiem publicēšanas un dalības noteikumiem. Tomēr šis līgums tika piešķirts ideju projektu konkursa uzvarētājam par pirmajā posmā paredzētā iespējamības pētījuma veikšanu, neveicot nekādu jaunu publicēšanas pasākumu, neīstenojot konkurenci Kopienas līmenī.

19 Komisija apgalvo, ka 1996. gada publicētajā paziņojumā par līgumu ietvertā norāde, saskaņā ar kuru projektu konkursa uzvarētājs var tikt uzaicināts sadarboties, sniedzot atbalstu pasūtītājam otrā posma ietvaros, nav atbilstoša un nevienā gadījumā nepieļauj līgumslēdzējai iestādei izvairīties no Direktīvā noteikto pienākumu izpildes.

20 Komisija piebilst, ka ar Direktīvu noteiktais vienlīdzīgas attieksmes princips pret piedāvājumu iesniedzējiem noteic, ka līguma mērķim ir jābūt skaidri noteiktam un to procedūras laikā nevar mainīt. Šis princips arī nosaka to, ka piešķiršanas kritērijiem jābūt skaidri noteiktiem. Tomēr ne vien konkursa uzvarētājam nebija pārliecības par tiesību uz citu pakalpojumu sniegšanu vēlāka līguma ietvaros par tehniskā atbalsta sniegšanu pasūtītājam, bet arī turklāt nebija noteikts neviens piešķiršanas kritērijs attiecībā uz šo līgumu.

21 Francijas valdība savā iebildumu rakstā, pirmkārt, apgalvo, ka attiecīgie noteikumi 1996. gada 30. novembra paziņojumā par līgumu un konsultāciju norises nolikumu, uz ko paziņojums atsaucās plašākas informācijas saņemšanai, nekādā mērā neliek apšaubīt *CUM* vēlmi paturēt iespēju piešķirt ideju projektu konkursa uzvarētājam līgumu par izpēti, kura priekšmets ir sniegt atbalstu pasūtītājam. Tādējādi līgumu par atbalsta sniegšanu pasūtītājam varētu piešķirt ideju projektu konkursa uzvarētājam bez iepriekšēja jauna paziņojuma par līgumu publicēšanas.

22 Otrkārt, Francijas valdība apgalvo, ka šajā gadījumā Direktīvas 11. panta 3. punkta c) apakšpunkts atbrīvo no pienākuma iepriekš publicēt paziņojumu par līgumu.

23 Runājot par Komisijas argumentu, saskaņā ar kuru piešķiršanas kritēriji līgumam par atbalsta sniegšanu pasūtītājam nebija noteikti 1996. gada 30. novembra paziņojumā par līgumu, tādējādi pārkāpjot vienlīdzīgas attieksmes principa piemērošanu attiecībā uz kandidātiem, Francijas valdība apgalvo, ka šis iebildums ir jāuzskata

par nepieņemamu, jo tas pirmo reizi izvirzīts prasības pieteikumā, un ka tāpēc tā pirmstiesas procedūras laikā nav varējusi šajā sakarā norādīt aizstāvības pamatus.

24 Attiecībā uz šo pēdējo punktu Komisija apgalvo, ka runa nav par jaunu iebildumu, bet gan par apsvērumu, kas pamato tās nostāju, proti — ka līguma priekšmets paredz tikai ideju projektu konkursu.

Tiesas vērtējums

Par pieņemamību

25 Ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvošo judikatūru pirmstiesas procedūras mērķis, no vienas puses, ir sniegt izdevību dalībvalstij veikt vajadzīgos pasākumus, lai izpildītu pienākumus, kas izriet no Kopienu tiesībām, un, no otras puses, attiecīgi uzsvērt aizstāvības pamatus saistībā ar Komisijas formulētajiem iebildumiem (skat., jo īpaši, Tiesas 2001. gada 10. maija spriedumu lietā C-152/98 Komisija/Nīderlande, *Recueil*, I-3463. lpp., 23. punkts, un Tiesas 2002. gada 15. janvāra spriedumu lietā C-439/99 Komisija/Itālija, *Recueil*, I-305. lpp., 10. punkts).

26 Pirmkārt, no minētā izriet, ka prasības, kas celta atbilstoši EKL 226. pantam, priekšmets ir ierobežots ar šajā noteikumā noteikto pirmstiesas procedūru. Tādējādi prasība ir jāpamato ar tiem pašiem argumentiem un pamatiem, kādi tie ir argumentētajā atzinumā. Tādēļ, ka iebildums nav bijis izteikts argumentētajā atzinumā, tas nav pieņemams Tiesas procesa stadijā (skat., jo īpaši, iepriekš minēto Tiesas spriedumu lietā Komisija/Itālija, 11. punkts).

27 Otrkārt, argumentētajam atzinumam jāietver detalizēts un loģisks to iemeslu izklāsts, kas Komisijai radījuši pārliecību par to, ka attiecīgā valsts nav izpildījusi kādu no pienākumiem, ko tai uzliek EK līgums (skat., jo īpaši, 1997. gada 4. decembra Tiesas spriedumu lietā C-207/96, Komisija/Itālija, *Recueil*, I-6869. lpp., 18. punkts, un iepriekš minēto 2002. gada 15. janvāra Tiesas spriedumu lietā Komisija/Itālija, 12. punkts).

28 Šajā gadījumā argumentētā atzinuma 20. un 21. punktā otrā iebilduma ietvaros Komisija apgalvo, ka "norāde paziņojumā par līgumu attiecībā uz iespēju "konkursa uzvarētājam sadarboties apstiprinātas idejas īstenošanā" [..] konkursa uzvarētājam nerada ne pārliecību par tiesību attiecībā uz citu pakalpojumu sniegšanu sakarā ar vēlāku līgumu par tehniskā atbalsta sniegšana pasūtītājam" un "[..] ka ir kļūdaini [domāt], ka līgumslēdzēja iestāde varēja izvairīties no publicēšanas procedūras un konkurences īstenošanas attiecībā uz dažādu atbalsta pakalpojumu sniegšanu, kas bija paredzēti attiecīgās vispārējās organizatoriskās shēmas otrā posma ietvaros".

29 Pastāvot šādiem nosacījumiem, ir jāuzskata, ka, turpinot apgalvot, ka 1996. gada 30. novembra paziņojumā par līgumu nav tikuši formulēti piešķiršanas kritēriji līgumam par atbalsta sniegšanu pasūtītājam, pārkāpjot vienlīdzīgas attieksmes principu attiecībā pret kandidātiem, Komisija ir aprobežojusies ar argumentētajā atzinumā 20. un 21. punktā norādīto iebildumu pretenzijas skaidrojumu, neizvirzot jaunu iebildumu. No tā izriet, ka Francijas valdības izvirzītā iebilde par nepieņemamību ir jānoraida.

Par lietas būtību

30 Šajā prasībā Komisija pēc būtības pārmet Francijas iestādēm to, ka tās, neīstenojot Direktīvā paredzēto līguma slēgšanas procedūru, piešķirušas otrajā posmā paredzēto līgumu par atbalsta sniegšanu pasūtītājam.

31 Sākotnēji ir jāatzīst, ka ir skaidrs, ka šajā gadījumā pastāvēja visi nosacījumi Direktīvas piemērošanai. Tiešām otro posmu veidojošā izpēte un atbalsta sniegšana pasūtītājam ir pakalpojumi Direktīvas 8. panta un I A pielikuma nozīmē. Turklāt, ir pārsniegta zemākā pieļaujamā Direktīvas 7. panta 1. punktā noteiktā līguma vērtība.

32 Tādējādi līguma piešķiršanas procedūra par minētajiem pakalpojumiem atbilstoši Direktīvas 8. pantam nevarēja notikt citādi, kā tikai ievērojot tās III sadaļas noteikumus, jo īpaši tās 11. pantu un 15. panta 2. punktu. Atbilstoši šim pēdējam noteikumam līgumslēdzējām iestādēm ir pienākums publicēt paziņojumu par līgumu.

33 Tomēr Francijas valdība apgalvo, ka 1996. gada 30. novembra paziņojumā paredzētā iespēja piešķirt attiecīgo līgumu par otro posmu ideju projektu konkursa uzvarētājam atbrīvo līgumslēdzēju iestādi no pienākuma iepriekš publicēt jaunu paziņojumu par šī līguma piešķiršanu.

34 Šim argumentam nevar piekrist. Direktīvas 3. panta 2. punktā paredzētais vienlīdzīgas attieksmes princips starp dažādiem pakalpojumu sniedzējiem un no tā izrietošais pārskatāmības princips (pēc analoģijas skatīt Tiesas 1996. gada 25. aprīļa spriedumu lietā C-87/94, Komisija/Beļģija, *Recueil*, I-2043. lpp., 51.–53. punkts, un Tiesas 2000. gada 7. decembra spriedumu lietā C-324/98, *Teleaustria/Telefonadress*, *Recueil*, I-10745. lpp., 61. punkts) izvirza prasību par to, ka gan katra līguma priekšmetam, gan tā piešķiršanas kritērijiem ir jābūt skaidri noteiktiem.

35 Līdz ar to ar šādu prasību tiek noteikts, ka līguma priekšmets, kā arī tā piešķiršanas kritēriji ir jāuzskata par izšķirošiem faktiem, nosakot, kura Direktīvā minētā procedūra ir jāīsteno, un izvērtējot, vai šādi izraudzītā procedūrā ir ievēroti tās obligātie noteikumi.

36 Šajā gadījumā no minētā izriet, ka tikai iespēja piešķirt līgumu par otro posmu atbilstoši kritērijiem, kas noteikti citam līgumam, proti — par pirmo posmu, neatbilst tā piešķiršanai saskaņā ar Direktīvā noteiktajām procedūrām.

37 Francijas valdība vēlreiz atsaucas uz Direktīvas 11. panta 3. punktu, kas ierobežotā skaitā gadījumu ļauj līgumslēdzējām iestādēm, kas izmanto sarunu procedūru, atkāpties no pienākuma par iepriekšēju publicēšanu. Jo īpaši saskaņā ar Direktīvas 11. panta 3. punkta c) apakšpunkta noteikumiem tas tā ir, "kad attiecīgo līgumu slēdz pēc konkursa, un saskaņā ar attiecīgiem noteikumiem tas jāpiešķir konkursa uzvarētājam vai kādam no uzvarētājiem [..]".

38 Šajā sakarā ir jāatgādina, kā jau Komisija to pamatoti uzsvēra, ka šo noteikumu — kā izņēmumu no Līguma pamatnormas — ir jāinterpretē sašaurināti un ka tam, kurš uz to atsaucas, ir saistošs pierādīšanas pienākums par to, ka faktiski pastāv izņēmuma apstākļi, kas pamato atkāpi (skatīt Tiesas 2003. gada 10. aprīļa spriedumu lietās C-20/21 un C-28/01, Komisija/Vācija, *Recueil*, I-3609. lpp., 58. punkts).

39 Kā to atzīmē ģenerāladvokāts savu secinājumu 40. punktā, dotajā gadījumā otro posmu veidojošā pakalpojumu daļa nav ietverta tāda konkursa jēdzienā, kāds tas definēts Direktīvas 1. panta g) apakšpunktā, kas atsaucas uz "plānu vai projektu". Ja otrā posma pirmā daļa (palīdzība projekta vadībā detālplānojuma izstrādē, pamatojoties uz pirmā posma rezultātā pieņemto risinājumu) Direktīvas 1. panta g) apakšpunkta nozīmē var iespējami tikt uzskatīta par plānu vai projektu, tas savukārt nav otrā posma trešās daļas gadījums. Tiešām atbalsta sniegšana pasūtītājam, izvērtējot trešo posmu veidojošās procedūras ietvaros iesniegtos piedāvājumus, nav plāns vai projekts Direktīvas 1. panta g) apakšpunkta nozīmē.

40 Jebkurā gadījumā Direktīvas 11. panta 3. punkta c) apakšpunktā paredzētā izņēmuma piemērošanas nosacījumi šajā gadījumā nebija izpildīti. No šī noteikuma redakcijas skaidri izriet, ka atbrīvojums no paziņojuma publicēšanas ir attiecināms tikai uz pēc konkursa noslēgtu līgumu un ka to piešķir vienam vai vairākiem konkursa uzvarētājiem.

41 Kā to apgalvo ģenerāladvokāts savu apsvērumu 45. punktā, izteikums "slēdz pēc konkursa" Direktīvas 11. panta 3. punkta c) apakšpunkta nozīmē liecina, ka ir jāpastāv tiešai funkcionālai saiknei starp konkursu un attiecīgo līgumu. Ciktāl attiecīgais konkurss attiecas uz pirmo posmu un ir organizēts, lai piešķirtu līgumu par šo posmu, līgumu, kas attiecas uz otro posmu, nevar uzskatīt par tādu, kas noslēgts šī konkursa rezultātā.

42 Turklāt ar 2. punkta klauzulu 1996. gada 30. novembra paziņojumā par līgumu tiek paredzēta tikai iespēja, nevis pienākums uzticēt otrā posma darbu veikšanu pirmā posma uzvarētājam. Tātad nevar apgalvot to, ka līgums par otro posmu ir jāpiešķir projektu konkursa uzvarētājam vai uzvarētājiem.

43 Tādējādi Direktīvas 11. panta 3. punkta c) apakšpunktā paredzētā atkāpe no pienākuma publicēt paziņojumu par līgumu uz šo gadījumu nav attiecināma.

44 No iepriekšminētajiem apsvērumiem izriet, ka par otro posmu nav publicēts paziņojums par līgumu atbilstoši Direktīvas normām, lai gan tas ietilpst [Direktīvas] piemērošanas jomā.

45 Ņemot vērā iepriekšminēto, ir jāatzīst, ka, tā kā *CUM* piešķīra līgumu par izpēti attiecībā uz atbalsta sniegšanu pasūtītājam par Šoviņēras attīrīšanas stacijas projektu, iepriekš nepublicējot paziņojumu par līgumu *Eiropas Kopienu Oficiālajā Vēstnesī*, Francijas Republika nav izpildījusi pienākumus, ko tai uzliek Direktīva un, jo īpaši, tās 15. panta 2. punkts.

Par tiesāšanās izdevumiem

46 Atbilstoši Reglamenta 69. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kam spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Komisija ir prasījusi piespriest Francijas Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā šai dalībvalstij spriedums ir nelabvēlīgs, tad jāpiespriež Francijas Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nosprież:

1) **tā kā *Communauté Urbaine du Mans* piešķīra līgumu par izpēti attiecībā uz atbalsta sniegšanu pasūtītājam par Šoviņērasattīrīšanas stacijas projektu, iepriekš nepublicējot paziņojumu par līgumu *Eiropas Kopienu Oficiālajā Vēstnesī*, Francijas Republika nav izpildījusi pienākumus, ko tai uzliek Padomes 1992. gada 18. jūnija Direktīva 92/50/EEK par procedūru koordinēšanu valsts pakalpojumu līgumu piešķiršanai un, jo īpaši, tās 15. panta 2. punkts;**

2) **Francijas Republika atlīdzina tiesāšanās izdevumus.**

[Paraksti]